

17. En nu vakantie..

Themadoelen

Spreken en luisteren

- zijn in staat om naar elkaar te luisteren;
- de kinderen kunnen een woordveld maken bij het woord vakantie;
- leren zich mondeling begrijpelijk uit te drukken.

Taalbeschouwing

- kunnen van eenvoudige samengestelde woorden aangeven uit welke woorden ze bestaan;
- de kinderen kunnen een zin van de meervoudsvorm omzetten in de enkelvoudsvorm en omgekeerd;
- de kinderen gebruiken tijdwoorden in zinnen;
- herhalen het begrip naamwoorden: woorden waar je de, het of een voor kunt zetten.

Stellen

- maken zinnen af waarvan het begin is gegeven;
- leren de plaatjes in de juiste volgorde te zetten;
- kunnen in kernwoorden opschrijven wat ze zien.

Woordenschat

- leren doewoorden en naamwoorden met betrekking tot de vakantie;
- werken met voorzetsels;
- bedenken zelf de inhoud van verschillende teksten;

Benodigdheden

- A3 – papier

	Taal per blok
	Thema 17
Week 1	Les 1 Spreken en luisteren
	Les 2 Woordenschat
	Les 3 Woordenschat *
	Les 4 Taalbeschouwing
	Les 5 Taalbeschouwing *
Week 2	Les 6 Stellen
	Les 7 Stellen *
	Les 8 Herhaling *
	Les 9 Differentiatie
	Les 10 Differentiatie

* Lessen die de leerlingen grotendeels zelfstandig maken

Les 1 Spreken en luisteren

Informatieblok

Lesdoelen

De kinderen:

- zijn in staat om naar elkaar te luisteren;
- de kinderen kunnen een woordveld maken bij het woord vakantie;
- leren zich mondeling begrijpelijk uit te drukken.

Benodigheden:

Voor elk groepje A3 papier

Lesbeschrijving

Thema-introductie: de praatplaat

Bekijk samen met de kinderen de praatplaat.

Kijkvragen:

- Waar speelt zich dit af?
- Hoe kun je zien dat het geen zwembad is?
- Is er ook een badmeester?

Kijkwijzer

- Wat kun je allemaal in het water doen?

Spreek- en luisteractiviteiten

Laat de kinderen groepjes van vier maken.

De kinderen praten over activiteiten welke je kunt doen in de vakantie.

Elk groepje heeft een woordvoerder en een tijdbewaker.

Elk groepje krijgt een A3-vel en schrijft kort op waar ze aan denken bij het woord vakantie.

Als alle groepjes wat hebben opgeschreven gaan we het klassikaal bespreken.

Bouw op het bord het woordweb op samen met de kinderen.

Bovenaan komt: vakantie. Deze hoofdgroep is onderverdeeld in:

- Dagje uit
- Op vakantie

Laat de kinderen met categorieën komen en laat ze voorbeelden noemen.

Les 2 Woordenschat

Informatieblok

Lesdoelen

De kinderen:

- leren doewoorden en naamwoorden met betrekking tot de vakantie;
- werken met voorzetsels;
- bedenken zelf de inhoud van verschillende teksten;
- leren doewoorden en naamwoorden met betrekking tot de vakantie.

Benodigdheden

-

Lesbeschrijving

1. *Doewoorden met voorzetsels*

Laat de kinderen vertellen wat voorzetsels zijn en laat ze enkele voorbeelden benoemen.

De kinderen mogen achter hun stoel staan en u geeft de kinderen opdrachten waar het voorzetsel genoemd wordt.

- ga naast de stoel staan;
- ga op de stoel staan;
- ga onder de stoel liggen.

De kinderen moeten de voorzetsels nu actief gebruiken .

1 met 2 naast/voor 3 op 4 in 5 voor 6 naar

2. *Wat schrijf je?*

Vertel aan de kinderen dat mensen in de vakantie vaak een kaart schrijven. De inhoud van het schrijven is vaak heel persoonlijk. Mensen vinden het vaak fijn om een kaart of een persoonlijk briefje te krijgen.

Neem de instructie met de kinderen door. Laat ze daarna de opdracht maken.

1 Je gaat op vakantie. Je schrijft een kaartje. Je schrijft dat voor oma.

Daar staat in wat je allemaal heb gedaan in de vakantie.

2. Je houdt een dagboek bij in de vakantie. Je schrijft een verhaal over elke dag. Je schrijft het voor mijzelf. Daar staat in wat je elke dag heb gedaan.

3. *Vakantie: naamwoorden en doewoorden.*

Ga met de kinderen in op dingen die je kunt doen op vakantie. Vertel dat je hiermee woorden kan ondersteunen of zelfs kunt vervangen.

Laat de kinderen vertellen wat je allemaal kunt doen als je op vakantie gaat.

Laat de kinderen bij deze doewoorden een naamwoord bedenken.

De kinderen moeten er *de* of *het* voorzetten.

de reis – de sprong – de duik – de fiets – het zonnen – de aai – de klim – de schep

Hulp bij achterstand

geef in elk geval extra aandacht aan springen, want daar verandert het hele woord.

Les 3 Woordenschat

4. *Vorzetsels invullen*

De kinderen kiezen voorzetsels bij doewoorden

1 in, met 2 naar 3 naar 4 in 5 op 6 op 7 voor

5. *Vakantie: vul het juiste woord in.*

U schrijft de woorden uit het lesmoment op een vel papier en bespreekt de woorden met de kinderen. Het plaatje wordt ook besproken.

Daarna maken de kinderen de opdracht. Ze vullen het juiste woord in.

1. de rivier

2. een plons

3. kletsnat

4. waterdruppels

6. *Welk woord hoort erbij?*

U bespreekt de woorden even kort met de kinderen en vraagt of ze de betekenissen kennen. Daarna mogen ze de opdracht maken.

1 de palmboom 2 het eiland 3 zinken 4 zwemmen 5 verdrinken 6 zand 7 duinen

Les 4 Taalbeschouwing

Informatieblok

Lesdoelen

De kinderen:

- kunnen van eenvoudige samengestelde woorden aangeven uit welke woorden ze bestaan;
- de kinderen kunnen een zin van de meervoudsvorm omzetten in de enkelvoudsvorm en omgekeerd;
- de kinderen gebruiken tijdwoorden in zinnen;
- herhalen het begrip naamwoorden: woorden waar je de, het of een voor kunt zetten.

Benodigheden

-

Begrippen die aan de orde kunnen komen:

Het tijdwoord

Lesbeschrijving

7. *Tijdwoorden invullen*

Laat de kinderen eerst opdracht 7 maken en bespreek de opdracht dan na. Ga daarbij in op het gebruik van tijdwoorden. Tijdwoorden gebruik je om een volgorde aan te geven: eerst doe je dit, dan doe je dat, daarna doe pas dat. Laat ook zien dat de woorden dan en daarna in deze context een gelijke betekenis hebben. In de schrijftaal gebruiken we deze woorden vaak om de beurt, anders wordt het saai.

1 eerst, 2 dan/daarna, 3 daarna/dan, 4 dan/daarna 5 tot slot

8. *Naamwoorden sorteren op lidwoord.*

Naamwoorden kun je ook sorteren. Voor naamwoorden kun je de of het zetten. Laat de kinderen voorbeelden geven van de tekening: bijvoorbeeld de zee of het strand.

Laat de kinderen er steeds het juiste lidwoord voor plaatsen. De kinderen plaatsen de woorden in twee aparte rijtjes, een met *de* en een met *het*. Laat de kinderen ontdekken dat je het woord 'een' bijna altijd voor een naamwoord kunt zetten. (behalve bij water, suiker, cacao enzovoort. Dat is anders bij *de* en *het*. Daarbij moet je kiezen: het is het ene of het andere woord.

het zandtaartje, de emmer, de schelp, de handdoek, het zwemvest, het zandkasteel, de hark, de golf, het water, het zwempak.

9. *Maak een vraagzin*

Noteer de vertelzinnen van opdracht 10 op het bord. Laat de kinderen het naamwoord en het doewoord van de zinnen aanwijzen. Herhaal dat het naamwoord en het doewoord samen een zin vormen. Als het naamwoord als eerste staat, vertel je iets met die zin. De knikker rolt. Als je het naamwoord achter het doewoord zet, kun je met diezelfde zin iets vragen. Rolt de knikker? Daarom zetten we achter zo'n zin een vraagteken. Daaraan kun je zien dat het een vraagzin is. Je kunt dat natuurlijk ook horen. De kinderen maken korte vraagzinnen. Let erop dat ze achter de vraagzin een vraagteken zetten.

Springt het meisje? Voetbalt de jongen? Lacht het meisje? Kampeert het meisje? Vaart de jongen?

Hulp bij achterstand

Vanwege de lidwoorden zal deze opdracht voor allochtone kinderen moeilijk zijn. Zij zullen dit veel vaker moeten oefenen. Laat de kinderen bij voorkeur samenwerken. Koppel de kinderen die wat zwakker zijn in taal, eventueel aan een taalvaardiger kind.

Wellicht weten sommige leerlingen niet hoe je kunt horen dat een zin een vraagzin is. Bij het voorlezen van een aantal vertelzinnen, met onmiddellijk daar achteraan de vraagzinnen, zal het verschil snel duidelijk zijn: de vraagzin klinkt helemaal aan het eind wat hoger. Bijvoorbeeld: Mama komt mij ophalen. Komt mama mij ophalen?

Les 5 Taalbeschouwing

10. *zoek de twee woorden*

U schrijft het woord waterslang op het bord. Vertel de kinderen dat je soms van één woord twee nieuwe woorden kunt maken door het in twee stukken te hakken. Zo'n woord dat uit twee andere woorden bestaat heet een samenstelling. Als je de samenstelling waterslang in tweeën hakt, welke woorden krijg je dan?

U onderstreept water en slang met twee verschillende kleuren.

1 zwem, broek 2 bad, eend 3 duik, bril 4 hand, doek 5 bad, meester 6 zwem, band 7 bad, muts 8 duik, plank

11. *Van vraagzin tot vertelzin.*

De kinderen maken van een vraagzin een vertelzin.

1. De jongen rent. 2. Het meisje huult. 3. De zon schijnt. 4. Het waait hard. 5. De boot vaart.

12. *Gebruiksaanwijzing met tijdwoorden*

De kinderen maken een gebruiksaanwijzing voor het opzetten van een tent en gebruiken daarbij tijdwoorden.

Mogelijke zinnen:

Eerst vouw je het tentdoek open. Dan zet je de stokken in elkaar. Daarna schuif je de stokken in de tent. Tot slot zet je de tent rechtop

Les 6 Stellen

Informatieblok

Lesdoelen

De kinderen:

- maken zinnen af waarvan het begin is gegeven;
- leren de plaatjes in de juiste volgorde te zetten;
- kunnen in kernwoorden opschrijven wat ze zien.

Benodigheden

-

Lesbeschrijving

13. *Zinnen afmaken*

Oefen, voordat de kinderen opdracht 13 maken, het afmaken van zinnen mondeling. Maak hierbij duidelijk dat je een zin op veel verschillende manieren af kunt maken. Geef de kinderen de volgende beginstukken van een zin en laat ze de zin compleet maken:

- Ron leest ... (een boek, de krant, een verhaal)
- Chris loopt ... (alleen, met vriendinnen, naar school)

Als de kinderen het principe hebben begrepen, maken ze de opdrachten in het boek

Mogelijke antwoorden:

1. Morgen ga ik naar oma. 2. Gisteren mocht ik een ijsje eten. 3. In het zwembad is een leuke glijbaan. 4. Op vakantie ga ik naar het strand. 5. In de dierentuin kun je veel dieren zien.

14. *Zet de plaatjes in de juiste volgorde*

De kinderen bekijken de tekeningen. Laat ze erachter komen dat de plaatjes niet in de goede volgorde staan. Vraag de kinderen om de plaatjes in de goede volgorde te zetten. Zet de nummers 1 tot en met 6 op het bord. Schrijf achter de nummers welk plaatje erbij hoort.

1- B, 2 - D, 3 - A, 4 - F, 5 - E, 6 - C

15. *Kernwoorden opschrijven*

Leg de kinderen uit wat kernwoorden zijn: *één of een paar losse woorden die kort vertellen wat je ziet of wat er gebeurt.*

De kinderen schrijven bij de plaatjes in kernwoorden op wat ze zien.

1 De wond schoonmaken. 2 Het been droogmaken. 3 Jodium op de wond. 4 Een pleister opdoen. 5 Verband omheen binden. 6. Een knuffel geven.

Hulp bij taalachterstand

Sommige leerlingen hebben wellicht nog moeite met tijdsrelaties (volgorde in tijd).

Dan is het aan te bevelen deze relatie nogmaals met voorbeelden te verduidelijken.

Bijvoorbeeld met de volgorde van binnenkomen in het lokaal: wie kwam eerst binnen?

Wie dan? Wie daarna? En wie was de laatste?

Les 7. Stellen

16. *Schrijf een brief*

De kinderen mogen een kaart sturen naar een vriend of vriendin. Ze vertellen wat ze allemaal al gedaan hebben en wat ze nog willen doen. Ook kan het weer hier in genoemd worden.

Op de lijntjes rechts mogen de kinderen de naam schrijven van hun vriend of vriendin. Als ze een adres weten, mogen ze dit er ook bij vermelden.

17 *Een verhaaltje schrijven aan de hand van een halve pagina*

De pagina is door midden geknipt. De kinderen moeten de andere helft van de tekening kleuren. Ook de tekst is niet meer te lezen.

De kinderen mogen er een verhaaltje bij maken.

Les 8 Herhaling

18 *De- en het-woorden*

In deze opdracht herhalen de kinderen het categoriseren van de-woorden en het-woorden. Dit is eerder uitgewerkt in opdracht 3.

het zwembad – de dierentuin – het pretpark – de zon – de speeltuin – het strand – het dagboek – het vakantiehuisje – de zeilboot – de zonnebril

19. *Vraagzinnen maken van vertelzinnen*

Voor deze opdracht moeten de kinderen vertelzinnen naar vraagzinnen omzetten. Dit hebben ze eerder gedaan in de opdrachten 9 en 11.

Gaat Sanne naar het strand? Rent Jan de zee in? Maakt Ilse een zandkasteel? Gooit Peter de bal? Danst het meisje?

20 *Zinnen langer maken*

In deze opdracht worden zinnen uitgebreid met een naamwoordgroep. Dit is voorbereid in opdracht 13.

Sanne fietst naar oma. Als ik ga zwemmen, trek ik mijn rode zwembroek aan. Met voetballen win ik altijd. Ik loop altijd naar school. In de zee zwemmen vind ik leuk.

21 *Voorzetsels invullen*

In deze opdracht moeten de kinderen de voorzetsels invullen. Dit hebben ze eerder gedaan in de opdrachten 1 en 4.

naar – in – met, naar – naar – in – met

Maatwerk *differentiatie*

Maatwerk biedt in de opdracht 1 en 2 hulp bij het veranderen van naamwoorden in doewoorden en andersom. Dat is in het thema geoefend in opdracht 3.

Opdracht 3 gaat in op het werken met voorzetsels. In de opdrachten 1 en 4 in het thema is hiermee eerder geoefend.

1. *Woordenschat*

de fiets, de aai, de duik

2. *Woordenschat*

klappen, reizen, scheppen

3. *Woordenschat*

met – naar – op – naast – uit - over

Les 9 differentiatie

Antwoorden bij meerwerkblad

- 1. strand – fiets – schep – zand – zomer – water
Meerwerkblad**
- 2. 1 Twee meisjes duiken in het zwembad. 2 twee jongens spelen met het
luchtbed. 3 twee kinderen drogen zich af. 4 Één meisje spettert Ruud
nat. 5 Één bal drijft op het water. 6 Één jongen is doodsbang**
- 3. De kinderen schrijven een brief over de vakantie**

Les 10 Differentiatie

1. 1 De tent van Paul staat naast een caravan. 2 Buiten is het lekker weer. 3 Anke springt in het water. 4 In de vakantie ga ik naar het strand. 5 Opa gaat met ons naar de dierentuin.
2. Mogelijke zinnen zijn:
Vader fietst naar zijn werk. Janneke loopt naar de bakker. Ilse koopt een ijsje. Ik neem een duik in het zwembad. Martijn springt over de sloot.
3. Koopt Jan een ijsje bij de ijscoman? Loopt Tineke s'avonds over het strand? Maakt Sanne een zandkasteel? Ga ik morgen met moeder zwemmen? Fietst vader samen met zijn zoon?